

Pajek.

Tam v slavnem mestu Mreži,
tam pajek ždi na preži —
hm, hm . . .

Ko sliši zumzumzum, že smukne
na plano ven iz luknje —
hm, hm . . .

Obrne se in hajdi,
če moreš, pa ga najdi,
hm, hm . . .

Če moreš, ga priženi
iz luknje, muha, meni —
hm, hm . . .

Ko mi privedeš pajka,
kar bo, ni prazna bajka —
hm, hm . . .

Le brzo se podviži —
naprej, z očmi zamiži,
hm, hm . . .

Eh, mušja ti glavica —
glej, pajek že stopica,
hm, hm . . .

Stopica . . . muho strese,
že v grad na pir jo nese —
hm, hm . . .

Fran Žgur.

Ivanček.

Ruski pisal Anton Čehov.

Ivanček Šukov, devetleten deček, ki je pred tremi meseci došel k črevljarju Aljahinu, da se izučí, ni legel v božični noči spat. Počakal je, da so odšli domači ljudje in pomočniki k prvi maši, potem je vzel iz omare stekleničico tinte ter držalo z zarjavelim peresom, je razgrnil predse zmečkan list papirja in začel pisati. Preden pa je naredil prvo črko, se je parkrat plaho ozrl k vratom in k oknu, je postrani pogledal majhno svetniško podobo, ob kateri sta bili polici s kopiti, nato je globoko vzdihnil. Papir je ležal pred njim na klopi, on sam pa je klečal pred klopjo.

»Dragi dedek Konstantin Makarič!« je pisal. »In jaz Ti pišem pismo. Želim Ti vesele praznike ter vse najbolje od ljubega Boga. Nimam ni očeta niti matere, samo Ti si mi še ostal.«

Ivanček je obrnil svoj pogled v temno okno, v katerem je plapolal odsev sveče, in živo si je predočil svojega deda Konstantina Makariča, nočnega čuvaja v graščini Šivanjev. Majhen, slok, vendar jako živahen možiček petinšestdesetih let z vedno smejočim se obrazom in rdečimi očmi. Črez dan spi v občinski kuhinji, ali se šali s kuharicami; ponoči pa hodi zaviti v širok plašč iz ovčjih kož okrog posestva ter bobna s svojim tolkačem. Za njim stopata s povešeno glavo psa, stara Kaštanka in Vjun. Vjun je nenavadno spoštljiv in prijazen ter gleda domačine in tujce enako ljubeznivo, a

vkljub temu ne uživa nikakega zaupanja, zakaj za njegovo spoštljivostjo in ponižnostjo se skriva velika potuhnjenost. Nihče ne zna tako kakor on o pravem času priplaziti se h komu ter zgrabiti ga za nogo, se skriti v ledenico, ali kakemu kmetu ukrasti kokoš. Čestokrat so mu že razbili zadnji nogi, dvakrat ali trikrat so ga obesili, vsak teden ga pretepli, da je bil na pol mrtev, a vendar je še vedno ozdravel.

Vse je mirno, zrak je čist in svež. Noč je temna, in vendar je videti vso vas z belimi strehami in z dimom, ki se vali iz dimnikov, od slane pobeljena drevesa in kupe snega. Vse nebo je pokrito z veselo migljajočimi zvezdami; rimska cesta je tako čista, kakor da je bila pred prazniki pomita ter s snegom odrgnjena . . .

Ivanček je vzdihnil, pomočil pero ter pisal dalje . . .

»A včeraj sem bil tudi tepen. Mojster me je zgrabil za lase ter me vlekel na dvorišče; tepel me je, ker sem pri zibanju njegovega otroka nehoté zaspal. In pretečeni teden mi je velela mojsterica očistiti slanika. Záčel sem pri repu, zato mi ga je potegnila iz rok ter me z njegovim gobcem suvala v obraz. Pomagači se mi smejejo, me pošiljajo v žganjarijo po žganja, mi velevalo, naj pri domačih kradem kumare, mojster me potem pa tepe. Jesti nimam ničesar. In zjutraj mi dado kruha; opoldan kaše, zvečer zopet kruha; čaj ter kapusovo juho jedo pa sami. In spati moram v prednji sobi; če pa otrok joka, pa sploh ne spim, ker ga moram zibati. Ljubi dedek! Bodi toli milostljiv, vzemi me od tod domov v vas; tu mi ni mogoče več bivati . . . Padam pred Teboj na kolena in večno bom prosil za Te Boga; vzemi me od tod, sicer moram umreti! . . .«

Ivanček je nakremžil usta, si obrisal z umazano pestjo oči ter ihtel.

»Hočem Ti drobiti tobak«, je nadaljeval, »molil bom in če kaj storim, pretepaj me, dokler ne bom hrom in kruljav. In če meniš, da ne dobim službe, bom prosil oskrbnika, za Boga prosil, da mu smem čediti črevlje, ali pa pojdem mesto Fejdka past. Dedek Ti dragi, tu mi ni več mogoče živeti, to življenje je pravcata smrt. Hotel sem peš zbežati v vas, a nimam škornjev in bojim se mraza. Ko dorastem, Te hočem živiti, nihče Te ne bo smel žaliti, ako pa umrješ, bom dal za Te mašo brati, prav tako kakor za svojo mater.

Moskva je pa veliko mesto. Same gosposke hiše ter veliko konj, samo ovac ni nič in psi niso hudi. Dečki ne hodijo tu z zvezdo, in v cerkvi se ne sme peti, enkrat pa sem videl v izložbi kavelj z vrvco za vse ribe; vse je jako drago, celo take kavljje je dobiti, ki lahko vzdržé pol stota težkega soma. In videl sem izložbe, v katerih so prav take puške, kakršne so gospodove, take, da velja gotovo ena sama sto rubljev. In v mesnicah dobiš ruševcev, jerebic in zajcev; a kje so ustreljeni, tega ne povedó prodajalci.

Dragi dedek, ako pa bodo imeli v gradu zopet božično drevesce z lepimi vezili, vzemi zame pozlačen oreh in ga skrij v zeleni kovčeg! Le prosí gospodično Olga Ignatjevno ter reci, da je za Ivančka!«

Ivanček je zdihoval ter zrl zopet skozi okno.

»Pridi, ljubi dedek«, je pisal Ivanček dalje, »za Boga Te prosim, vzemi me proč od tod! Usmili se me, uboge sirote, sicer me bodo bili vsi, in lačen sem strašno in bojim se tako, da ne morem povedati ter moram vedno jokati. Pred kratkim me je mojster s kopitom tako po glavi udaril, da sem takoj padel ter se le težko zopet zavedel. Moje življenje je polno bolečin, slabše je nego pasje . . . In pozdravljam še Aljono, lovca in kočijaža, moje harmonike pa ne daj nikomur! Ostanem Tvoj vnuk Ivan Šukov, dragi dedek, pridi vendar kmalu! . . .«

Ivanček je zložil na vseh štirih straneh popisano pismo ter ga vtaknil v zavitek, ki ga je za kopéko kupil včeraj . . . Premišljal je nekaj časa, potem je pomočil pero ter napisal naslov:

V našo vas mojemu dedku.

Potem se je popraskal, je zopet premišljal ter še pristavil: »Konstantin Makarič«. Zadovoljen, da ga ni pri pisanju nihče motil, se je pokrtil s čepico ter bežal brez suknje na cesto . . . Mesarji, katere je včeraj izpraševal, so mu povedali, da treba pisma vreči v poštno skrinjice, tu jih pobero, in pijani jančiki jih prepeljavajo v poštnih vozeh z zvončki po vsem svetu. Ivanček je tekkel do prve poštno skrinjice ter zagnal drago pismo v špranjo . . .

Za eno uro so ga sladke nade zazibale v trdno spanje . . . Sanjal je o peči. Na peči je sedel ded, gole noge so mu visele dol; prečital je kuharicam Ivančkovo pismo . . . Okrog peči pa hodi pes Vjun ter maha z repom:

V gostilnici.

Spisal Ivo Trošt.

Bila je tako velika gneča, da ni gostilničar prav dobro vedel, kdo je naročil jed.

Pa je ponujal: »Kdo hoče to-le pečenko?«

»Jaz«, se oglasi šaljivec.

Gostilničar pride drugič in vpraša: »Kdo hoče ta-le kruh?«

»Jaz«, se zopet oglasi šaljivec.

Ko pride gostilničar tretjič z vinom, stopi naravnost pred šaljivca, rekoč: »Kdo hoče ta-le liter vina?«

»Jaz«, se odreže šaljivi gost.

»Aha! Zdaj te imam, ptiček!« si misli gostilničar ter vpraša: »Kdo hoče razcepiti tam-le na mojem dvorišču seženj drv?«

»Prijatelj«, dregne šaljivec soseda, »sedaj se pa ti oglasi; jaz imam že dovolj!«

